

فضیلت‌های شب نیمه شعبان

هر کس امشب را با منزه داشتن خداوند (تسبیح)، ذکر یگانگی او، یاد بزرگی او (تکبیر)، راز و نیاز با او (دعا)، نماز، خواندن قرآن، نمازهای مستحب و آموزش خواهی (استغفار) صبح کند...

هر کس امشب را با منزه داشتن خداوند (تسبیح)، ذکر یگانگی او، یاد بزرگی او (تکبیر)، راز و نیاز با او (دعا)، نماز، خواندن قرآن، نمازهای مستحب و آموزش خواهی (استغفار) صبح کند، بهشت جایگاه و منزل او خواهد بود و خداوند همه آنچه را که پیش از این انجام داده و یا بعد از این انجام می‌دهد، خواهد بخشید..

به گزارش #171 شیعه نیوز» به نقل از مهر، نیمه شعبان علاوه بر اینکه روز و زمان خجسته میلاد امام عصر(عج) است، فرصت معنوی مناسب و ارزشمندی برای راز و نیاز با خالق هستی و نزدیکی هرچه بهتر و بیشتر به معبود و کسب برکات الهی است.

این شب از چنان اهمیتی برخوردار است که هم ردیف و هم پای شبهای قدر قرار دارد و از این موقعیت می‌توان چون شبهای قدر ماه مبارک رمضان، برای کسب خیرات و برکات معنوی بهره برد و نهایت تلاش را برای کسب فیض داشت.

از پیامبر اکرم در این زمینه روایت‌های بسیاری نقل شده از جمله اینکه:

شب نیمه شعبان در خواب بودم که جبرئیل به بالین من آمد و گفت: ای محمد چگونه در این شب خوابیده‌ای؟ پرسیدم: ای جبرئیل مگر امشب چه شبی است؟ گفت: شب نیمه شعبان است. برخیز ای محمد، پس مرا از جایم بلند کرد و به سوی بقیع برد، در آن حال گفت: سرت را بلند کن امشب درهای آسمان گشوده می‌شوند، درهای رحمت باز می‌گردند و همه درهای خشنودی، آموزش، بخشش، بازگشت، روزی، نیکی و بخشایش نیز گشوده می‌شوند.

... ای محمد، هر کس امشب را با منزه داشتن خداوند (تسبیح)، ذکر یگانگی او، یاد بزرگی او (تکبیر)، راز و نیاز با او (دعا)، نماز، خواندن قرآن، نمازهای مستحب و آموزش خواهی (استغفار) صبح کند، بهشت جایگاه و منزل او خواهد بود و خداوند همه آنچه را که پیش از این انجام داده و یا بعد از این انجام می‌دهد، خواهد بخشید... (1)

پرسی که با مطالعه روایت‌های بالا به ذهن خطور می‌کند این است که چرا با این که در بسیاری از روایات تصریح شده که تعیین زمان مرگ مردمان و تقسیم روزی آنها در شب قدر و در ماه مبارک رمضان صورت می‌گیرد، در دو روایت یاد شده شب نیمه شعبان به عنوان زمان تقدیر امور مزبور ذکر شده است؟

مرحوم سید بن طاووس (664 قمری) در پاسخ به این پرسش که تفاوت شبهای قدر و شب نیمه شعبان برای تعیین سرنوشت چیست، گفته است:

"شاید مراد روایات مزبور این باشد که تعیین زمان مرگ و تقسیم‌روزی به صورتی که احتمال محو و اثبات آن وجود دارد، در شب نیمه شعبان صورت می‌گیرد اما تعیین حتمی زمان مرگ و یا تقسیم حتمی روزیها در شب قدر انجام می‌شود و شاید مراد آنها این باشد که در شب نیمه شعبان امور مزبور در لوح محفوظ تعیین و تقسیم می‌شوند، ولی تعیین و تقسیم آنها در میان بندگان در شب قدر واقع می‌شود.

این احتمال هم وجود دارد که تعیین و تقسیم امور یاد شده در شب قدر و شب نیمه شعبان صورت گیرد، به این معنا که در شب نیمه شعبان وعده به تعیین و تقسیم امور مزبور در شب قدر داده می‌شود. به عبارت دیگر اموری که در شب قدر تعیین و تقسیم می‌گردند، در شب نیمه شعبان به آنها وعده داده می‌شود. همچنان که اگر پادشاهی در شب نیمه شعبان به شخصی وعده دهد که در شب قدر مالی را به او می‌بخشد ... (2)

کمیل بن زیاد از یاران امام علی (ع) چنین روایت می‌کند که:

در مسجد بصره نزد مولایم امیرالمؤمنین نشسته بودم و گروهی از یاران آن حضرت نیز حضور داشتند، در این میان یکی از ایشان پرسید: معنای این سخن خداوند که: فیها یفرق کل أمر حکیم؛ در آن شب هر امری با حکمت معین و ممتاز می‌گردد، (سوره دخان، آیه 44) چیست؟ حضرت فرمودند:

"قسم به کسی که جان علی در دست اوست همه امور نیک و بدی که بر بندگان جاری می‌شود، از شب نیمه شعبان تا پایان سال، در این شب تقسیم می‌شود. هیچ بنده‌ای نیست که این شب را احیاء دارد و در آن دعای خصر بخواند، مگر آن که دعای او اجابت شود.»

پس از آن که امام از ما جدا شد، شبانه به منزلش رفتم. امام پرسید: چه شده است ای کمیل؟ گفتم ای امیرمؤمنان آمده‌ام تا دعای

خسر را به من بیاموزی، فرمود:

بنشین ای کمیل هنگامی که این دعا را حفظ کردی خدا را در هر شب جمعه، یا در هر ماه یک شب، یا یک بار در سال یا حداقل یک بار در طول عمرت، با آن بخوان، که خدا تو را یاری و کفایت می‌کند و تو را روزی می‌دهد، و از آمرزش او برخوردار می‌شوی، ای کمیل به خاطر زمان طولانی که تو با ما همراه بوده‌ای بر ما لازم است که درخواست تو را به بهترین شکل پاسخ دهیم، آنگاه دعا را چنین انشاء فرمود... [متن دعای کمیل] (3)

امیرمؤمنان علی (ع) در روایتی دیگر در فضیلت شب نیمه شعبان چنین می‌گوید:

در شگفتم از کسی که چهار شب از سال را به بیهودگی بگذراند: شب عید فطر، شب عید قربان، شب نیمه شعبان و اولین شب از ماه رجب... (4)

از امام صادق (ع) روایت شده که پدر بزرگوارشان در پاسخ کسی که از فضیلت شب نیمه شعبان از ایشان پرسیده بود فرمودند: این شب برترین شبها بعد از شب قدر است، خداوند در این شب فضلش را بر بندگان جاری می‌سازد و از منت خویش گناهان آنان را می‌بخشد، پس تلاش کنید که در این شب به خدا نزدیک شوید. همانا این شب، شبی است که خداوند به وجود خود سوگند یاد کرده که در آن درخواست کننده‌ای را، مادام که درخواست گناه نداشته باشد، از درگاه خود نراند.

این شب، شبی است که خداوند آن را برای ما خاندان قرار داده است، همچنان که شب قدر را برای پیامبر ما قرار داده است. پس بر دعا و ثنای بر خداوند تعالی بکشید، که هر کس در این شب صد مرتبه خداوند را تسبیح گوید، صد مرتبه حمدش را بر زبان جاری سازد، صد مرتبه زبان به تکبیرش گشاید و صد مرتبه ذکر یگانگی (لا اله الا الله) او را به زبان آورد، خداوند از سر فضل و احسانی که بر بندگان دارد، همه گناهانی را که او انجام داده بیامرزد و درخواستهای دنیوی و اخروی او را برآورده سازد، چه درخواستهایی که بر خداوند اظهار کرده و چه درخواستهایی که اظهار نکرده و خداوند با علم خود بر آنها واقف است... (5)

در یکی از دعاهایی که در شب نیمه شعبان وارد شده است چنین می‌خوانیم:

اللهم بحق ليلتنا هذه و مولودها و حجتك و موعودها التي قرنتَ إلی فضلها فضلاً فتمت کلمتك صدقا و عدلاً لامبدل لكلماتك... ؛ بار خدایا تو را می‌خوانیم به حق این شب و مولود آن، و به حق حجتت و موعود این شب، که فضیلتی دیگر بر فضیلت آن افزودی و سخن تو از روی راستی و عدالت به حد کمال رسیده و هیچ کس را یارای تبدیل و تغییر سخنان تو نیست. (6)

.....

1 . ابن طاووس، علی بن موسی، أقبال الأعمال، ص 212؛ المجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، ج98، ص413.

2 . همان، ص214.

3 . ابن طاووس، علی بن موسی، همان ص 220.

4 . مجلسی، محمد باقر، تفسیرالمیزان، ج94 ص87، ج12.

5 . ابن طاووس، علی بن موسی، همان، ص209؛ المجلسی، محمد باقر، همان، ج94، ص85، ج5؛ الصدوق، محمد بن علی بن الحسین، همان ج2، ص424، ج1.

6 . ابن طاووس، همان ص219.